

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

19 жовтня 2017 року

м. Тернопіль

№25 - рк/к

Про вжиття заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань від 07.09.2017 № 58 «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

В ході реалізації повноважень щодо здійснення контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції територіальним відділенням, на підставі статті 3, пункту 12 частини першої статті 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», проводилось дослідження ринку надання платних медичних послуг, зокрема, проведення платних медичних оглядів, закладами охорони здоров'я Тернопільської області.

В межах смт. Підволочиськ та навколишніх сіл Підволочиського району Тернопільської області платні медичні послуги, зокрема, проведення платних медичних оглядів та видача необхідних заявнику довідок (сертифікатів), надаються комунальною установою Підволочиською комунальною центральною районною лікарнею (надалі Підволочиська ЦРКЛ, ЦРКЛ) (вул. П.Мстислава,102, смт. Підволочиськ, Тернопільської обл., 47800, ідентифікаційний код 02000984).

Підволочиська ЦРКЛ включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ЄДР), є юридичною особою.

Дата державної реєстрації – 03.01.1994, дата запису в ЄДР – 25.03.2005, номер запису – 1 644 120 0000 000050.

Основний вид діяльності за КВЕД:

86.10 Діяльність лікарняних закладів.

До переліку платних послуг, які надаються лікарнею, зокрема, входять:

- попередній медичний огляд для отримання довідки щодо придатності до керування транспортним засобом;
- періодичний медичний огляд для отримання посвідчення водія;
- профілактичний наркологічний огляд;
- психіатричний огляд;
- медичний огляд для отримання дозволу на об'єкт дозвільної системи;
- обов'язковий профілактичний медичний огляд;
- профілактичний медичний огляд для робітників, що працюють із шкідливими засобами;
- медична підготовка водіїв.

Отже, ЦРКЛ здійснює господарську діяльність та є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Підволочиська ЦРКЛ є єдиною установою в межах смт. Підволочиськ та навколишніх сіл, яка проводить платні медичні огляди та не зазнає конкуренції на вказаному ринку.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище ЦРКЛ на ринку проведення платних медичних оглядів за період 2014-2016 років у територіальних межах смт. Підволочиськ та навколишніх сіл Підволочиського району Тернопільської області містить ознаки монопольного (домінуючого).

За наданою Підволочиською ЦРКЛ інформацією, кількість наданих медичних послуг (проведених медичних оглядів) у 2014 році становить 6067 на суму 198 135,85 грн., у 2015 році – 5463 на суму 191 562,98 грн., у I півріччі 2016 року – 2462 на суму 136104,62 грн.

Наказом головного лікаря ЦРКЛ від 26.01.2016 №56 «Про затвердження нових цін на платні послуги» з 26.01.2016 введено в дію тарифи на платні послуги, що надаються Підволочиською ЦРКЛ.

Профілактичний наркологічний огляд.

Проведення наркологічних оглядів регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.1997 №1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення»;

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 №339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.12.1997 за №586/2390 (надалі Наказ №339);

- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно наказу головного лікаря Підволочиської ЦРКЛ від 26.01.2016 №56, вартість послуги проведення профілактичного наркологічного огляду складає 42,84 грн.

Відповідно до «Калькуляції №3 вартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду громадян і видача сертифіката станом на 26.01.2016» затрати робочого часу лікаря-нарколога складають 25 хв., медичної сестри – 15 хв., забір аналізу крові лаборантом – 7хв., лікаря-нарколога (тестування) – 15 хв., лікаря-лаборанта-10 хв., санітарки-2,30 хв.

Пунктом 8 Інструкції про профілактичний наркологічний огляд та його обов'язкові обсяги (надалі Інструкція), затвердженої Наказом №339, передбачено, що обов'язковий обсяг обстеження включає лікарський наркологічний огляд, психологічне тестування та лабораторне дослідження активності гамма-глутамілтрансферази сироватки крові за програмами Всесвітньої організації охорони здоров'я «Тест «Аудит» та «Тест клінічного скринінгу».

Відповідно до п.9 Інструкції, дані профілактичного наркологічного огляду заносяться лікарем-наркологом до медичної картки форми №145-О.

Оскільки, всі тестування та заповнення медичних карток проводяться лікарями, то затрати робочого часу медичної сестри (15 хв., що становить 5,67 грн) та санітарки (2,30 хв., що становить 0,41 грн), зайво внесені до калькуляції щодо розрахунку собівартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного медичного огляду.

Внесення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри та санітарки призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення обов'язкового профілактичного наркологічного медичного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необгрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Підволочиської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Профілактичний психіатричний огляд.

Проведення психіатричних оглядів регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 №12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.02.2002 за №94/6382 (надалі Наказ №12);

- постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 №1465 «Про затвердження порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих»;

- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно наказу головного лікаря Підволочиської ЦРКЛ від 26.01.2016 №56, вартість послуги проведення профілактичного психіатричного огляду становить 37,66 грн.

Відповідно до «Калькуляції №4 вартості проведення обов'язкового профілактичного психіатричного огляду громадян станом на 26.01.2016» затрати робочого часу лікаря-психіатра складають 30 хв., що становить 11,93 грн., медичної сестри – 18 хв., що відповідно становить 6,80 грн.

Пунктом 9 Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженої Наказом №12, передбачено, що обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди проводяться за програмою Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) «Оцінний перелік симптомів і глосарій для психічних розладів згідно з Міжнародною класифікацією хвороб». Обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди передбачають обов'язкові обсяги обстеження: анкетування щодо можливих скарг та анамнезу психічних розладів, клінічне обстеження (скринер), яке є складовою частиною зазначеної програми, і, у разі потреби, додаткові обстеження згідно з Протоколом обов'язкових попереднього та періодичного психіатричних оглядів.

Дані профілактичного психіатричного огляду заносяться до протоколу лікарем-психіатром.

Оскільки, всі тестування, заповнення протоколів та карток проводяться лікарями, то затрати робочого часу медичної сестри (18 хв., що становить 6,80 грн. (без нарахувань) або 8,29 грн. (з нарахуваннями)) зайво внесені до калькуляції щодо розрахунку собівартості проведення обов'язкового профілактичного психіатричного медичного огляду.

Внесення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення обов'язкового профілактичного психіатричного медичного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Такі дії Підволочиської ЦРКЛ стали можливими у зв'язку з тим, що вона має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку проведення платних медичних оглядів за період 2014-2016 років у територіальних межах смт. Підволочиськ та навколишніх сіл Підволочиського району Тернопільської області

За умови існування значної конкуренції на ринку, між суб'єктами господарювання відбувалося б змагання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими учасниками ринку, що є змістом поняття конкуренції згідно статті 1 Закону України «Про

захист економічної конкуренції», завдяки якому споживачі надали би перевагу тому суб'єкту господарювання, який пропонує найбільш вигідні умови, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Підволочиської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Обов'язковий профілактичний медичний огляд.

Проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду регулюється наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 №280 «Правила проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.04.2013 за №665/23197 (надалі Наказ №280).

Згідно наказу головного лікаря Підволочиської ЦРКЛ від 26.01.2016 №56, вартість послуги проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду становить 79,92 грн.

Відповідно до «Калькуляції №6 вартості проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян станом на 26.01.2016» затрати робочого часу лікарів складають:

- терапевта - 8 хв., що становить 3,17 грн.,
- дерматолога - 5 хв., що становить 1,69 грн.,
- стоматолога - 5 хв., що становить 1,71 грн.,
- отоларинголога - 9 хв., що становить 2,62 грн.,
- лабораторне та функціональне обстеження:*
- флюорографія -30 хв, що становить 12,07 грн.,
- електрокардіограма - 15 хв, що становить 6,39 грн.,
- онко огляд – 7 хв, що становить 2,59 грн.;
- аналізи (загальний аналіз крові, аналіз крові на цукор, загальний аналіз сечі) – 30,03 грн.;
- нарахування на заробітну плату – 6,65 грн.;
- непрямі витрати (43%) – 13,00грн.

Пунктом 6 Правил проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, затверджених Наказом №280, передбачено, що обов'язкові профілактичні медичні огляди включають в себе: загальне обстеження лікарями-спеціалістами (лікар-терапевт, лікар-дерматовенеролог, лікар-отоларинголог, лікар-стоматолог та інші спеціалісти(за потреби), лабораторне та функціональне обстеження згідно з Переліком необхідних обстежень лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, затверджених Наказом №280, а саме: флюорографія, дослідження крові на сифіліс, мазки на гонорею, дослідження на носійство кишкових інфекцій, серологічне дослідження на черевний тиф, дослідження на гельмінтози, мазок з горла та носа на наявність патогенного стафілококу.

Оскільки, згідно з Наказом №280, в лабораторному та функціональному обстеженні не передбачені електрокардіограма, онко огляд та аналізи (загальний аналіз крові, аналіз крові на цукор, загальний аналіз сечі) то затрати робочого часу на їх проведення, які становлять: електрокардіограма - 15 хв, що становить 6,39 грн., онко огляд – 7 хв, що становить 2,59 грн та вартість проведення аналізів – 30,03 грн. зайво внесені до калькуляції щодо розрахунку собівартості проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду.

Внесення до калькуляції затрат робочого часу на проведення лабораторного та функціонального обстеження не передбаченого нормативно-правовими актами призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення обов'язкового профілактичного

медичного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Підволочиської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» (із змінами і доповненнями), статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія територіального відділення

РЕКОМЕНДУЄ:

Підволочиській комунальній центральній районній лікарні (вул. П.Мстислава,102, смт. Підволочиськ, Тернопільської обл., 47800, ідентифікаційний код 02000984) вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом приведення розрахунків вартості проведення медичних оглядів до економічно обґрунтованого рівня.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій адміністративної колегії необхідно повідомити Тернопільське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **в термін до 15 листопада 2017 року.**

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени колегії:

Н.Є. Черномаз, в.о. голови
територіального відділення

Г.С. Бібік, зав. юридичного сектору

А.Г.Левченко, заст. начальник
відділу досліджень і розслідувань